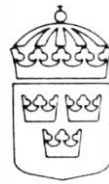

Motion till riksdagen

1988/89:Jo505

av Carl Frick (mp)

Gränsvärden för kemikalier i livsmedel

Mot.
1988/89
Jo505-515

”Tala om hur gränsvärden sätts!”

Bakgrund

Samhället kemikaliseras i snabb takt och antalet nya kemikalier som kommer ut är mycket svårt att hålla under kontroll. Det visar sig ofta att de är långt farligare än vad tillverkare och säljare uppger från början.

Speciellt illa är det med alla de kemikalier som hamnar i våra livsmedel. Nu är det så att allvarliga gifter som hamnar i livsmedlen också kommer från utsläpp från t.ex. sopeldningsanläggningar och från pappersmassaindustrins klorblekning.

De ansvariga myndigheterna har givit upp inför denna flod av kemikalier. På annat sätt kan man inte förklara att man har infört begreppet gränsvärden och kommer med kostrekommendationer.

Att vi skall hålla rent och komma bort från farligheterna är för länge sedan ett glömt stadium i ”utvecklingen”. Ur nationalekonomisk synpunkt är det till fördel med förgiftning, eftersom det leder till olika åtgärder som bidrar till att öka BNP, vars ökningstakt normalt betraktas som ett bevis på ökad välfärd.

Ett återkommande problem är hur gränsvärdena sätts. Det måste på något sätt vara en avvägning av beräknad samhällsnytta och beräknat mänskligt individuellt lidande. Detta uttrycks ofta så att vid gränsvärdet skadas ett visst, mycket litet, antal människor per år och att detta lilla tal gör det rimligt att tillåta kemikalien.

Att det för den enskilde är katastrof och att denne har svårt att betrakta sig som en del av en matematisk formel eller ekonomiskt beräkningsunderlag är det få som bryr sig om.

När gränsvärden finns kan de tillämpas på ett oansvarigt sätt. Dioxiner i Vätternrödning har på senare tid blivit aktuella sedan Greenpeace gjort mätningar och funnit mycket höga halter av dioxin, vilket senare har bekräftats av mätningar bekostade av tillsyningsmyndigheterna. Man har därvid funnit värden på upp till 80 pikogram dioxiner (Eadon) per gram fisk. Det gör sådan fisk otjänlig som föda om man vill följa Världshälsoorganisationens (WHO:s) rekommendationer på högsta dagliga intag på 1–5 pikogram dioxin (Eadon) per kilo kroppsvikt och dag. Livsmedelsverket utfärdar kostrekommendationer med utgångspunkt från det högsta talet, trots att det är väl bekant efter utredning av naturvårdsverkets dioxinarbets-

grupp att vi alla i Sverige får i genomsnitt i oss upp till 20 pikogram dioxin per dag bara från olika former av mjölkfett.

Mot. 1988/89
Jo505

Nu är det så att dioxinerna lagras i fett och har mycket lång biologisk halveringstid och det innebär att det är lätt att bygga in stora mängder dioxiner i kroppen. Detta märks tydligt när det konstaterats att modersmjölk innehåller mycket höga dioxinhalter.

Att använda den högre gränsen för dagligt intag enligt WHO är också oansvarigt av det skälet att barn och kvinnor i fruktsam ålder måste ha den lägre gränsen om vi skall kunna minska risken för det uppväxande släktet. Skälet till att man från livsmedelsverket inte är beredd att mer strikt tillämpa WHO:s rekommendation måste rimligen vara ekonomiskt. En strängare syn skulle äventyra fisket i Vättern och skulle ge en än större press på Aspa bruk, som är den stora kända dioxinkällan i Vättern genom företagets omfattande klorblekning av pappersmassa.

Åtgärdskrav

Miljöpartiet de gröna fordrar att man från myndighetshåll klart lämnar redogörelser för hur man sätter gränsvärden och vilka värderingar som ligger bakom dem samt att det publiceras listor på aktuella gränsvärden för våra livsmedel och för vilka de gäller. Partiet fordrar också att de gränsvärden som finns, hur de nu än har kommit till, skall användas så att de aktivt bidrar till att främja vår hälsa.

Det måste också införas en speciell märkning på varor som normalt innehåller kemikalier nära de uppsatta gränsvärdena.

Hemställan

Med stöd av det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att man från myndighetshåll klart skall lämna redogörelser för hur man sätter gränsvärden och de värderingar som ligger bakom detta arbete,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det skall publiceras listor på aktuella gränsvärden för våra livsmedel och för vilka de gäller,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att det skall införas en speciell märkning på varor som normalt innehåller kemikalier nära de uppsatta gränsvärdena,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att de gränsvärden som finns, hur de nu än har kommit till, skall användas så att de aktivt bidrar till att främja vår hälsa.

Stockholm den 19 januari 1989

Carl Frick (mp)